

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Petrus Cnapeus Sev Fvlllo In Thoma VVegeino,
Lvtherano Theopaschita Redivivvs**

Gretser, Jacob

Ingolstadii, 1609

§. 10. Excusatio noui Fullonis, sed inutilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65394](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65394)

subiicitur natura diuina; & patitur, &c. *Pergit Lutherus: Darumb soll man gewiß glauben / das alles / so der menschliche Natur in Christo eigentlich zustehet / vnd widersehret / dasselbige würde auch communiciert / zugeeignet / vnd gegeben der göttlichen Natur. Quapropter certò credendum est, omnia illa quæ humanæ naturæ propriè conueniunt & eueniunt, illa etiam communicari, appropriari, & tribui naturæ diuinæ.*

Præterea cætera, quæ ibidem ore Fullonico Lutherus euomit. Copiosè enim discussa sunt in Controuersia de Christo. Cum ergo isti naturam diuinam, saltem ut in Christo est; & per consequens illam, quæ, in Patre & Spiritu sancto est, (cum sit prorsus vna numero in omnibus tribus personis) passibilem faciant; cause nihil habent, cur ad Trisagium, quod sanctissima Trinitati communiter decantatur, non adiiciant illam clausulam: Qui passus es pro nobis.

S. 10. Excusatio noui Fullonis, sed inutilis.

Edidit Iosephus Burdo inter Eusebiana Chronicum quoddam Græcum, in quo sexto Iustiniani senioris Imp. Anno describitur terramotus Constantinopoli in Nouembri factus, Ὡς τε πάσαι τὴν πόλιν συναχθῆναι εἰς τὸν Φόρον Κωνσταντίνου, καὶ λιτανύειν, καὶ λέγειν, Ἁγιὸς ὁ Θεός, Ἁγιὸς ἰσχυρός, Ἁγιὸς ἀθάνατος, ὁ σωρωθεὶς δι' ἡμᾶς, ἐλέησον ἡμᾶς. καὶ εἰμῆναι πᾶσαι τὴν νύκτα ἀρχιεπισκοπῆς, καὶ εὐχόμενοι. Πρωίας δὲ γενομένης ὁ πᾶς δῆμος τῶν λιτανύοντων ἐξεβόησεν, Νίκα ἢ τύχη χριστιανῶν. ὁ σωρωθεὶς σώσον ἡμᾶς, καὶ τὴν πόλιν. Vt vniuersa ciuitas in forum Constantinianum concurreret, & sese in preces daret; diceretque: SANCTVS DEVS, SANCTVS FORTIS, SANCTVS IMMORTALIS, QVI CRVCIFIXVS ES PRO NOBIS, MISERERE NOBIS, manseruntq; tota nocte insomnes, assidue precati. Exorto diluculo

uniuersus populus precabundus exclamauit: Vince Fortuna Christianorum. Crucifixe serua nos & urbem nostram. Vbi Catholici Trisagium sic cecinisse videntur; neque enim uniuersa Constantinopolitana ciuitas Eutychianismo infecta erat.

Quid verò hac ad purgandum & excusandum nouum & Lutheranum Fullonem VVe gelinum? An ideo vera erunt, quæ de Zonara per crimen falsi mentitus est, si orthodoxi in illo discrimine Trisagium cum appendice Cnaphei decantarent? At istos non fuisse Catholicos, sed Theopaschitas & Eutychianistas, planum apertumque fit ex acclamatione: Non enim tantum clamant: AVGVSTE IVSTINIANE VINCE: Sed & addiderunt: EXVRE VOLV MEN EDITVM AB EPISCOPIS SYNODI CHALCEDONENSIS. ut habet vetustum exemplar eiusdem chronici, quod asservatur in Bibliotheca inclyta Reipublica Augustana. Omisit hac, ut alia multa, Burdonica editio. An quia ex musilo exemplari adornata est? An quia Burdo, quæ Eutychiani fecerant; studio & amore Fullonismi, Catholicorum specioso nomine fucare studuit? Nam vocem illam: Exure volumen editum ab Episcopis synodi Chalcedonensis, hoc est, in ignem conice Acta concilij Chalcedonensis; nullum probum & Catholicum os unquam emisit: omnibus enim orthodoxis auctoritas Chalcedonensis concilij semper sacrosancta fuit. Eutychianorum, Acephalorum, Fullonistarum, Seuerianorū, & similium fecium fuit ea vox & illud votum de abolenda, ferroque & flammis persequenda Chalcedonensi synodo. Quapropter & additamentum illud. Qui crucifixus es pro nobis: eorundem hereticorum fuit; quorum Constantinopoli ingens erat copia sub Iustiniano; ut Historia illius ætatis testatur. Quorum intuitu, dixit Auctor huius Chronici, quod Siculum seu Alexandrinum nominant; uniuersam ciuitatem fecisse,

fecisse, quod soli Eutybiani & Petri Cnaphei sectatores fecerant. Quam enim Constantinopolitani ciues à Fullonico illo assumpto abhorrent, & omnes, qui eo utebantur, detestantur, docent tragœdia, rixa & pugna sub Anastasio Dicoro Imp. Catholicos inter & Fullonis discipulos excitata, de quibus Theophanes in Chronico, & eius Interpres Anastasius Bibliothecarius. Eodem Anno DI. inquit Anastasius, contra Macedonium imperator agebat, & schismatici cum cōductis turbis in Archangelo Palatij & in magna Ecclesia psallentes in Dominico die Trisagion; addebant in eo, qui crucifixus es propter nos; ita ut orthodoxi ex necessitate cum plagis eos insequerentur.

Sed quia miseri Fullonis nostri animus misereor, efficaciorē pro Fullonismo eius eluendo purgationem instruam. Dic, mi Fullo, nunquam legisti Bibliothecam Photij? Credo sanè tibi tantum otij à Fullonicis laboribus non suppetere; ut vel huic vel aliis erudita nota Auctoris nonnihil studij & opera impendere possis. Succurram ergo tibi & suggeram, qua audisse iuuabit. Ecce Ephramus Episcopus Theopolitanus seu Antiochenus apud Photium Volumine CCXXVIII. dicit; Orientales, hymnum Trisagium Christo Iesu attribuere, & propterea nihil peccare, licet adiiciant: Qui crucifixus es pro nobis. Constantinopolitanos verò & occidentales ad supremum sacratissimumque bonorum omnium fontem consubstantialem Trinitatem, hymnologiam referre; idcirco non pati, ut adiiciatur illa clausula: Qui crucifixus es pro nobis: ne passio Trinitati adscribatur. Respira, Fullo; respira. Resume animam, qua iam iam auolare gestiebat. In vado res est. imò in portu. En Ephramus seu Ephramius in Cnapheio tuo tecum κἀντρα. Quid vis amplius?

Ne tamen pra calido gaudio emoriaris, bonum factum fecero, si frigidam affudero: Quaro igitur, ex te, an ob hoc

Herma-

Hermæum, quod, me indice, reperisti, elutum & expiatum sit horribile illud crimen falsi in Zonara deprauando abs te patratum?

Secundò quero, an ideo depuratum & purgatum sit impurum illud mendacium; nempe iussu pueri in calo edocti, & è calo delapsi, appendicem illam ad Trisagium adiectam esse, & cum Trisagio decantatam? Num hoc dixit aut scripsit Ephraemus?

*Tertiò obseruare te, Fullo, velim, qua occasione Ephraemus hoc fecerit. Nam Zenobium Scholasticum Emesenum ab Eutychianis castris ad Catholicorum partes adiungere cupiebat. Et quia videbat hoc tunc factu proclinius fore; si Zenobio appendicis illius gratiam faceret; aliquid potius contra communem aliorum sensum excogitare voluit, quàm permittere, ut vagabunda ouicula ad caulas Dominicas non reduceretur. Et hoc est, quod Photius dicit: ἐπιεὺ, ἐπὶ καὶ ἐτέρως περὶ τὰ τρισάγια διήτησεν ὁ ἀνὴρ, τάχα γὰρ πῦα παρέχευ ἀὐτῷ πρὸς Φανὸν ὁ κληρὸς πιαῦτε διατᾶν, ὅσα ἔχω νῦν εἰδὲ ἐτέρα γνώμη κελὸν Πι-
δαίναι ἀδίστακτον. Siue bene, siue aliter vir iste de Trisagio statuerit; & fortasse tempus talia dicendi suppeditabant ei occasionem; in præsentem indiscussum relinquam, nec pro hac, nec pro illa sententia, sententiam indubitata dicam.*

*Quartò, nosse volo nouum Fullonem, hîc etiam locum habere commemorabilem illam Vincentij Lirinensis regulam. Quid si in ipsa vetustate duorum aut trium hominum vel certè ciuitatis vnus, aut etiã prouinciæ alicuius error deprehendatur? Tunc omnino curabit, vt paucorum temeritati vel incitiæ, si qua sunt, vniuersaliter antiquitus vniuersalis Ecclesiæ decreta præponat. Quod multò magis curandum, si vnus quispiam duntaxat, tamen si bono sine & animo, aliquid vel scripsit vel admisit, quod
vni-*

universalis Catholica Ecclesia consuetudini aduersetur : ut hoc, de quo agimus additamentum aduersetur, quemadmodum docent, quae hactenus dicta sunt; magisque docebunt, quae infra ex variis Auctoribus adferemus : quod etiam notauit Photius. Quocirca subdit. "Οτι δὲ πῖς ἀκεφάλαις αἰρετικῶς κακῶς τὴν δοξολογίαν ταύτην ἐκλαμβάνουσιν, μεγάλη γίνεται κατὰ τῆς εὐσεβείας καταδρομή· εἰκότως οἱ ἄλλοι πατέρες ἡμῶν παντῶς περιεῖλον τὸ, vel forte περιεῖλοντο, μὴ δεῖν προσάπτειν ἐν τῇ τρισαγίῳ δοξολογίᾳ τὸ, ὁ ζωωθεὶς δι' ἡμᾶς. Cū verò Acephali hæretici, doxologiam hanc malè interpretantes, inde pietatis doctrinam vehementer insectandi occasionem arripiant; Iure optimo sancti Patres nostri (additamentum illud) penitus resecuerunt; (statueruntq;)

Trisagio addi non debere: Qui Crucifixus es pro nobis. Et huius siue ἀφαιρέσεως, siue περιαιρέσεως ratio est vestigio subiungitur. Τῆς γὰρ τριδικῆς θεολογίας ὕμνον εἶναι τὸ δοξολόγημα. nam hymnum illum ad Trinitatem (totā scilicet ἑ κενῶς pertinere, ἐπεὶ καὶ ἰ χερυβικὸς ὕμνος ἐν τῇ τριδικῇ Φωνῇ τῆς ἀγιότητος προσερχόμενος, ἀπ' ἀρχῆς τῆς ὑπὲρ πάντων ἀγιότητος καὶ ἀγαθότητος τριδικῆς μελωδίας ἐγνωρίζεται. Cum etiam Cherubicus ille hymnus. (sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus exercituum, &c, quem Seraphini Isaiæ cap. 6. Deo decantant) à triplici sanctitatis voce procedens; ab initio, omnem sanctitatem & bonitatem exsuperantis Trinitatis, canticum habitus fuerit.

Clarum igitur est, ut ab hymno illo Angelico apud Isaiā; sic ἑ ἀ Trisagio sanctos Patres Fullonianū illud assumētū penitus exclusisse; testimonio Photij, apud quē facile mihi persuaderi sino ex margine in contextum irrepisse; vel aliunde assuta esse ista verba: μὴ δεῖν προσάπτειν ἐν τῇ τρισαγίῳ δοξολογίᾳ τὸ, nam sine illis sensus ἑ omnia probe constant, παντῶς περιεῖλον τὸ, ὁ ζωωθεὶς δι' ἡμᾶς. Notat autē Græci Photij Editor ad Ephra-

my dictum hanc siue notam siue censuram in codice Marguniano adiectam fuisse. σημείωσαι ταῦτα, ἃ γὰρ παρεδέχεται τὸ νῦν, εἰ καὶ ποτε (ὡς ἀγ. & π. Φησι) παρεθεωρῆντο λεγόμενα. Nota hæc. Iam enim non recipiuntur, licet olim (vt sanctus iste dicit) dissimularentur, à pauculis videlicet; qui vel regressis vel regredi volentibus ab Acephalorum secta additionem illam permittendam rebantur, sic tamen vt totum Trisagium ad solum filium referrent.

Notat idem Photij Editor, ad illud dictum Photij p. 404. n. 1. ὅτι ἔχω νῦν, &c. in Cod. Marguniano hanc notam adiectã. Πῶς σοι τὸ εἶρηται ἀγνώτασι; ἢ γὰρ ἐν τῷ τεύλει συνόδου δόξα δάλλεται; ἔν τῷ ὁ σωρωθεὶς προσήενται, ἐν κεφαλῇ αὐτῆς πλ. Quomodo hoc dicis sanctissime? Nam synodus Trullana à communione segregat eū, qui illud: **Qui Crucifixus**, Trisagio attexit, cap. 81.

Porro, vt tandem siniam; quàm in ipso Oriente inuisa fuerit Catholicis Fulloniana appendix, ex Damasceno, & Anastasio Sinaita in Hodego, qui in Oriente vixerunt, vt plurimos alios silentio transmittam, satis superque exploratum est: Et Anastasius quidem Ephrami seu Ephramij in Sede Antiochena successor fuit, solo Domino inter utrunq; interiecto vt patet ex Chronologia Nicephori patriarchæ Constantinopolitani.

Nec Cnaphæus noster si à suis deliriis in Prefatione Thesium effusis per noua deliria dissentire nolit; dicere poterit; se, apponendo clausulam illam: **Qui crucifixus es pro nobis; totum Trisagium ad solum filium retulisse:** Quod si hoc occinat: confestim arripiam librū Damasceni de Trisagio (est liber iste ex professo totus contra illos scriptus, qui Trisagium soli filio concinendum existimabant) eoq;, tanquam Fullonis fuste, quo vda vestimēta extorqueri solēt; vt Hieronymi verbis utar, lumbos & latera eius Fulloniana ad satietatem vsque dedolabo.